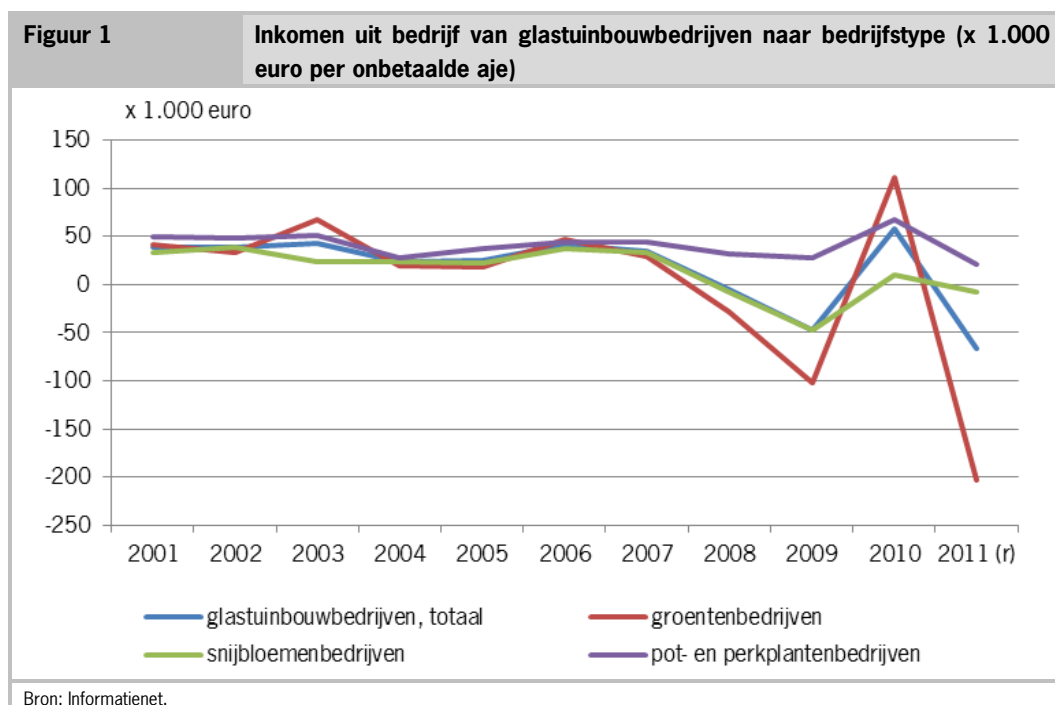

Glastuinbouw: lagere inkomens, vooral voor groentetelers

Gerben Jukema

De glastuinbouw heeft in 2011 een slecht jaar achter de rug. Vooral door lagere opbrengsten dalen rentabiliteit en inkomen in alle drie de onderliggende bedrijfstypen. Bij glasgroentebedrijven is de daling het grootst. De glasgroentebedrijven zullen in 2011 volgens raming een rentabiliteit behalen die gelijk is aan het zeer lage niveau van 2009. De resultaten schommelen de laatste jaren sterk (figuur 1). Ook de rendementen in de sierteelt namen af, maar hier zijn de schommelingen minder groot. Dit jaar zal de rentabiliteit naar verwachting, na een wat beter 2010, bij zowel snijbloemen als pot- en perkplanten enkele procentpunten dalen. Bij de snijbloemenbedrijven is de rentabiliteit al enkele jaren laag.

Rentabiliteit glasgroenten naar niveau 2009

Al voor de EHEC-uitbraak en de daarmee gepaard gaande verstrekende negatieve gevolgen op de verkopen, lagen de prijzen van glasgroenten op veel lager niveau dan een jaar eerder. Scherpe concurrentie van andere landen, die lang aan de markt bleven, zette de opbrengstprijzen vanaf het begin van het seizoen onder druk. Met name Spanje kon lang concurreren, door een grote productie vanwege het uitblijven van winters weer. Toen de EHEC-crisis zich aandeede, waarbij de export naar Duitsland midden in het Nederlandse productieseizoen stil kwam te liggen, werd snel duidelijk dat dit jaar als verloren kon worden beschouwd.

Nadat exportverboden van onder andere Rusland waren opgeheven bleek het consumentenvertrouwen maar moeizaam te herstellen. Mede door het koele zomerweer kwam het aantal kopende huishoudens in Duitsland voor vruchtgroenten pas laat weer op niveau. Opbrengstprijzen waren derhalve veel lager dan vorig jaar. Tomaten brachten 40% minder op, komkommers rond de 25% minder en paprika's daalden 6% in prijs. Ook de productie per vierkante meter kwam, na aanvankelijke groeizaam weer in het voorjaar, bij veel producten lager uit dan in 2010. Dit was mede het gevolg van maatregelen die komkommer- en tomatenbedrijven moesten nemen door de EHEC-crisis. Tegelijkertijd namen dit jaar de opbrengsten uit de verkoop van elektriciteit af. De kosten per vierkante meter van met name de aankoop van energie stegen, vooral voor bedrijven die geen gunstige lopende contracten hadden. Ook de overige kosten en kosten voor afschrijving namen toe. De berekende rentekosten namen af door een lage rentestand, maar de betaalde rente nam toe door groei van het vreemd vermogen. De kosten van arbeid bleven nagenoeg onveranderd. Al met al neemt het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje sterk af, tot een wel zeer negatief niveau (zie figuur 1).

Sierteelt: zorgelijke omstandigheden

De schommeling van resultaten in de sierteelt is minder groot dan bij de glasgroenten, maar ook in deze sector is de situatie niet al te rooskleurig. Vooral voor snijbloemenbedrijven, die gemiddeld genomen al vier jaar lang een zeer laag of negatief inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje hebben, is de situatie volgens raming in 2011 niet florisanter geworden. Bij de pot- en perkplanten is de rentabiliteit en het inkomen per onbetaalde aje al jaren wat hoger dan bij snijbloemen, maar dit jaar gaat naar verwachting ook hier het resultaat achteruit (tabel 1). Ook in de sierteelt zijn de verschillen per bedrijf, net als bij de glasgroenten, groot.

Tabel 1	Gemiddelde rentabiliteit (opbrengst per 100 euro kosten) op glastuinbouwbedrijven, naar bedrijfstype			
	Glasgroente-bedrijven	Snijbloemen-bedrijven	Pot- en perkplanten-bedrijven	Glastuinbouw-bedrijven, totaal
2009	81	82	95	85
2010	106	94	101	101
2011 (r)	81	92	98	89

Bron: Informatienet.

De gemiddelde prijs die voor Nederlandse snijbloemen werd betaald, daalde iets, maar bleef afgerond gelijk aan 2010. De verkochte aantallen waren ook lager waardoor de omzet van de eerste 10 maanden bijna 3% onder het niveau van 2010 lag. Gunstige maanden voor snijbloemen waren januari, februari en juni, maar andere maanden vielen tegen.

Bij kamerplanten gingen de opbrengstprijzen in 2011 wel wat omhoog, maar namen de verkochte aantallen af. Per saldo bleef er een kleine omzetverbetering over. Phalaenopsis verstevigde zijn positie als belangrijkste kamerplant. Bij tuinplanten waren de prijzen ondanks een afname van het aantal verkochte stuks lager dan in 2010. De omzet bij tuinplanten was in de eerste 10 maanden ruim 6% lager dan in 2010. Met name het (te) warme voorjaar beïnvloedde de tuinplantenmarkt negatief. De kosten per vierkante meter bij de sierteeltbedrijven zijn iets hoger dan vorig jaar. Al met al zal op bedrijfsniveau het inkomen dalen. Bij snijbloemenbedrijven zal het inkomen negatief worden en bij pot- en tuinplanten meer dan halveren tot 41.000 euro. Het inkomen van de sierteeltbedrijven biedt in 2011 geen ruimte voor besparingen. Dit geldt voor snijbloemenbedrijven reeds enkele jaren.

Sierteelt barometer geüpdatet

De LEI Barometer Agrarische Sectoren onderdeel sierteelt toont gedurende het jaar de actuele ontwikkeling van de opbrengstprijzen voor snijbloemen en kamer- en tuinplanten en enkele belangrijke kostenposten voor glastuinbouwbedrijven (energie en arbeid). Daarnaast schetst de barometer een beeld van de ontwikkelingen op de exportmarkt. De barometer voor de sierteelt geeft derhalve inzicht in de economische ontwikkelingen op sectorniveau en dus niet op bedrijfsniveau. Gedurende het jaar zijn de gegevens van de barometer wel een indicatie van de ontwikkelingen op bedrijfsniveau. De cijfers zijn inmiddels bijgewerkt tot en met november 2011. Richting het einde van het jaar lijkt de sierteelt onder invloed van het uitblijven van winterweer een gunstige afsluiting van het jaar te realiseren.

Meer informatie:

Rapport 2011-063 *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2011.*

Barometer en BINternet: zie www.lei.wur.nl bij sector in cijfers.

